

BAGIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

SİNERJİ SİRKÜLER RAPOR

Sirküler Tarihi: 04.10.2021

Sirküler No : 2021/25

**GERÇEK KİŞİLERE VE KURUMLARA AİT FİNANSAL BİLGİLERİN ÜLKELER
ARASINDA KARŞILIKLI OLARAK OTOMATİK DEĞİŞİMİ UYGULAMASI
BAŞLADI**

Ülkeler çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmalarının kendilerine sağladığı sınırlar dahilinde talep üzerine bilgi değişimini uzun yıllardır yürütmekteyken, vergi kayıp ve kaçaklarını önlemek konusundaki işbirliğinin hem çok taraflı hem de otomatik temelde gerçekleşmesini sağlamak üzere OECD tarafından Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesi oluşturulmuştur.

Avrupa Birliği üyesi ülkelerin tamamının yanı sıra İsviçre, Norveç, Brezilya, Hindistan gibi ülkeler de dahil bugün itibarıyla 141 ülkenin taraf olduğu Sözleşme, uluslararası vergisel işbirliği ve şeffaflığın bir gereği olarak 2011 yılında Türkiye tarafından da imzalanmıştır.

Bu tarihten 6 yıl sonra, uygulamayı düzenleyen ve sayıları her yıl artmakla birlikte bugün itibarıyla 110 ülkenin taraf olduğu “Finansal Hesap Bilgilerinin Otomatik Değişimine İlişkin Çok Taraflı Yetkili Makam Anlaşması”nı da Türkiye 21.04.2017 tarihinde imzalamış ve 31.12.2019 tarihinde onaylamıştır.

Türkiye’nin ilk otomatik bilgi değişimi, 2018 yılında Norveç ve Letonya ile başlamıştır. Ancak Türkiye’nin bahsolunan iki ülke dışında Anlaşma’ya taraf ülkeler ile otomatik bilgi değişimine 2021 yılına kadar başlamaması AB Konseyi’nin de gündemine girmiş ve AB Konseyi’nin Şubat 2021’de gerçekleşen toplantısında konu ele alınarak Türkiye’nin Vergi Konularında İş Birliği Yapmayan Ülkeler Listesi girmemesi için Türkiye’den bir dizi talepte bulunulmuştur.

BAGIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

Türkiye, Avrupa Komisyonu'na verdiği taahhüdü yerine getirerek 1 Haziran 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 4025 sayılı Cumhurbaşkanı Kararıyla ilk adımı atmıştır. Bu kapsamda 30 Haziran 2021 tarihine kadar **tüm AB üyesi ülkeleri kapsayacak şekilde** otomatik bilgi değişimi yapılmasına ilişkin aktivasyonlar tamamlanmış ve karşılıklı olarak 2019 ve 2020 yıllarını kapsayacak şekilde otomatik bilgi değişimi başlatılmıştır.

Esasen Anlaşma uyarınca Türkiye tarafından yapılacak ilk bilgi değişiminin 2017 yılına ilişkin olarak Eylül 2018'de yapılması bekleniyordu. Ancak söz konusu Cumhurbaşkanı Kararında yer alan **"en erken 1.1.2019 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemlerine uygulanmak üzere"** ibaresi ile 2017 ve 2018 yılına ilişkin bilgi değişimi ihtimali ortadan kalkmıştır. Karşılıklı bilgi değişiminin 2019 ve takip eden yılları kapsayacak şekilde yapılacağı kesinleşmiştir.

Anlaşmaya göre, imzacı ülkeler, karşılıklılık temelinde, ilgili ülkelerin mukimlerine ait finansal hesap bilgilerini, finansal kuruluşlardan toplayıp ayrı bir talep gerekmeksizin (otomatik olarak) her yıl ilgili ülkeyle paylaşacaktır.

Türkiye'de otomatik bilgi değişimi için bilgileri toplamaya ve paylaşmaya yetkili makam, Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı Gelir İdaresi Başkanlığıdır.

1. Otomatik Bilgi Değişiminin Kapsamı:

Otomatik bilgi değişimi; kişilerin, yerleşik (mukimi) olduğu ülke dışındaki diğer ülkelerde bulunan finansal hesap bilgilerinin, yerleşik (mukim) olunan ülkeye, her yıl diğer ülke vergi idarelerince, **vergisel amaçlarla kullanılmak üzere** mütekabiliyet esasında (karşılıklı) ve otomatik olarak elektronik ortamda gönderilmesidir.

Aşağıdaki finansal bilgiler otomatik bilgi değişimi kapsamında karşılıklı olarak paylaşılacaktır:

a) Mevduat Hesapları:

BAGIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

Mevduat kuruluşlarında tutulan mevduat ve katılım hesapları, vadeli-vadesiz mevduat hesapları, katılım bankalarındaki cari hesaplar (yabancı para, altın ve gümüşten oluşan mevduat hesapları da bildirim kapsamındadır).

b) Saklama Hesapları:

Saklama kuruluşlarında (çoğunlukla bankalar ve aracı kuruluşlarda) tutulan hisse senedi, tahvil ve bonolar.

c) Ortaklık ve Borç İlişkisi Menfaati:

Portföy yönetim şirketleri tarafından kurulan yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarındaki paylar.

d) Nakdi Değer Sigorta Sözleşmeleri:

Yatırım amacıyla düzenlenen birikim değerli hayat sigortaları bu kapsamdadır. Mal zarar sigortası, sorumluluk sigortaları ve kaza sigortaları, kasko bu kapsamda bulunmamaktadır. Sadece risk primi alınan hayat sigorta sözleşmeleri de nakdi değer kapsamına girmemektedir.

e) Düzenli ödeme (anüite) sözleşmeleri:

Emeklilik Gelir Planı ve Yıllık Gelir Sigortası örnek olarak verilebilir ancak bireysel emeklilik sözleşmeleri kapsama dahil değildir.

Tüm hesap türlerinde hesabın yılsonu bakiyesi bildirim tabi olup, hesap bakiyelerinin kaynağına ilişkin (emekli aylığı, kira geliri gibi) bilgiler otomatik bilgi değişimi kapsamında bulunmamaktadır.

Bununla birlikte, mevduat hesaplarında ayrıca hesaba yıl içinde ödenen faizler de bildirim tabidir. Benzer şekilde saklama hesaplarında hesaba yıl içinde ödenen faiz, temettü ve diğer gelirler ile finansal varlığın satışından doğan gelirler de bilgi değişimi kapsamındadır. Mevduat ve saklama hesapları dışındaki hesap türlerinde ise (örneğin anüiteler), hesap sahibine yapılan ödemeler bildirilir.

BAGIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

2. Değişime Tabi Tutulacak Bilgiler:

Karşılıklı değişime tabi tutulacak bilgiler:

- İlgilinin adı ve soyadı,
- Adresi,
- Yerleşik (mukim) olduğu ülke ve vergi kimlik numarası (VKN),
- Doğum yeri ve tarihi,
- Hesap numarası, hesap bakiyesi ya da değeri,
- Hesaba yıl içinde ödenen faiz, temettü gibi gelirlerin ya da hesapta tutulan varlıklardan elde edilen gelirlerin toplam brüt tutarı gibi bilgilerden oluşmakta olup, **gayrimenkul ve taşıt bilgileri otomatik bilgi değişimi kapsamında bulunmamaktadır.**

Hesap hareketleri detayı da bu kapsamda finansal kuruluşlardan alınmayacak ve paylaşım konusu yapılmayacaktır.

İki ülke arasında bilgi değişimi, hesabın 31 Aralık tarihindeki durumu ile toplanan bilgilere ilişkin olarak bir sonraki yılın Eylül ayının sonuna kadar yapılabilmektedir.

Kapsama giren bir ülkeye yalnızca o ülke yerleşiklerinin (mukimlerinin) bilgisi gönderilecektir.

Bir finansal kuruluşun yurtdışına doğrudan bilgi göndermesi söz konusu değildir. Örneğin, Türkiye'deki ABC bankasının Almanya'ya doğrudan bilgi göndermesi mümkün değildir. Kapsama giren bilgiler Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından bankalardan alınacak ve ilgili ülkelerle paylaşılacaktır.

BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

Aynı şekilde, Türkiye yerleşiklerinin (Türkiye mukimi) diğer ülkelerde sahip oldukları finansal hesap bilgileri de bu ülkelerden Türkiye'ye (Gelir İdaresi Başkanlığına) ilgili ülkelerin yetkili kamu otoritelerince gönderilecektir.

Bilgi değişiminde kriter vatandaşlık değil, vergi amaçları yönünden yerleşiklik (mukimlik)dir.

Gelir Vergisi Kanununun 4. maddesine göre “ikametgâhı Türkiye’de olanlar ile bir takvim yılında 6 aydan fazla devamlı olarak Türkiye’de oturanlar Türkiye’de yerleşmiş sayılırlar.” Medeni Kanunun 19. maddesine göre ise “yerleşim yeri bir kimsenin sürekli kalma niyetiyle oturduğu yerdir.”

01/07/2017 tarihinden önce açılmış **kurumlara ait hesaplarda** hesap bakiyesinin 250.000 ABD dolarını geçmemesi halinde finansal kuruluşun bu hesabı bildirmesi zorunlu değildir. **Bireysel hesaplar için ise** böyle bir eşik değer söz konusu değildir. **01/07/2017 tarihinden sonra açılan hem bireysel hesaplar hem de kurum hesapları bakiyesi ne olursa olsun bildirim kapsamında bulunmaktadır.**

Örneğin 1/7/2017 tarihinden önce açılmış bir kurum (şirket) hesabının 30/6/2017 tarihindeki bakiyesinin 250.000 ABD dolarının altında olması, müteakip yılların son günü itibarıyla da bu eşğin aşılmaması ve finansal kuruluşun bu istisnadan yararlanmayı tercih etmesi halinde bu hesaba ilişkin herhangi bir durum tespiti yapılmaması mümkündür. Bu durumda hesap bilgileri otomatik bilgi değişiminin dışında kalmaktadır.

Kayıtlarında aşağıdaki göstergelerden birinin bulunması halinde göstergenin bulunduğu ülkeye ilişkin olarak bildirim yapılacaktır.

- a) Kişinin ilgili ülkede yerleşik (mukim) olduğuna ilişkin kayıt
- b) İlgili ülkede güncel yazışma ya da ikametgâh adresi
- c) İlgili ülkede kayıtlı telefon numarası

BAGIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

- d) Mevduat hesapları dışındaki hesaplardan ilgili ülkedeki hesaplara düzenli fon transferi talimatı
- e) İlgili ülkede adresi bulunan bir kişiye verilmiş temsil veya imza yetkisi (vekaletname)
- f) Finansal kuruluşun kayıtlarında başka bir adres olmaması halinde posta bekletme servisi talimatı veya posta gönderisi için belirtilen adres.

Örnek:

Türkiye merkezli Banka, müşteriye göndereceği yazışmalar için müşterinin Azerbaycan’da bulunan güncel yazışma adresini kullanmakta ve bu yazışmalar müşteriye tebliğ edilmektedir. Aynı müşteri cep bankacılığı için ise Bulgaristan uluslararası koduna sahip bir telefon numarası kullanmaktadır ve Türkiye’de bulunan bir telefon numarası bankanın kayıtlarında yer almamaktadır. Bu durumda bu kişi için hem Azerbaycan’a hem Bulgaristan’a bildirim yapılması gerekmektedir.

Bildirimler hesabın tutulduğu para birimiyle (Türk Lirası, Avro, İngiliz Sterlini, ABD Doları vb.) yapılacaktır.

Hesabın yıl içinde kapatılmış olması halinde kapatılmış olduğu bilgisi hesabın kapatılmasını takip eden yıl bildirilecektir. Örneğin 2020 yılında kapatılan bir hesap, 2020 yılına ilişkin 2021 yılında yapılacak bilgi değişiminde yer alacaktır.

Hesabın yalnızca kapatıldığı yıl ile ilgili bildirim yapılacaktır. Kapatılmış hesaplara ilişkin hesap bakiyesi veya değeri sıfır “0” olarak bildirilecektir. Bununla birlikte hesap kapatılmış bile olsa kapanma tarihine kadar hesaba işleyen faiz gibi bilgiler de bildirimde tabidir.

Müşterek olarak tutulan hesaplarda ortakların her biri hesap sahibi gibi değerlendirilecek ve hesap bakiyesinin tümü bildirimde konu edilecektir. Bildirimde hesabın bakiyesi ortak sayısına bölünmeyecektir.

BAGIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

Örnek:

Türkiye'de yerleşik (Türkiye mukimi) Bay (A), Lüksemburg'da bulunan (C) bankasında 100.000 Euro tutarında mevduat hesabına eşi Türkiye mukimi Bayan (B) ile ortak olarak sahiptir. Lüksemburg tarafından Türkiye'ye yapılacak bildirimde Bay (A)'nın hesap bakiyesi 100.000 Euro olarak bildirilirken, Bayan (B)'nin hesap bakiyesi de 100.000 EUR olarak bildirilecektir.

Saygılarımızla,

SİNERJİ
Bağımsız Denetim
Danışmanlık ve Yeminli
Mali Müşavirlik Ltd. Şti.